

Valerian Stan

**Câteva observatii cu privire la aplicarea
Legii nr. 161/2003
la nivelul Senatului, Camerei Deputatilor si
Administratiei Prezidentiale**

Septembrie 2003

Câteva observatii cu privire la aplicarea Legii nr 161/2003 la nivelul Senatului, Camerei Deputatilor si Administratiei Prezidentiale

Desi studiul initiat de Institutul pentru Politici Publice si-a propus sa se concentreze în mod esential asupra respectarii Legii nr 161/2003 la nivelul autoritatilor locale, am considerat de asemenea util un numar de observatii cu privire la modul în care prevederile aceleiasi Legi au fost aplicate la nivelul Parlamentului României si al Administratiei Prezidentiale. Aceste observatii au rezultat în urma unui proces de monitorizare derulat în intervalul 1 mai - 15 septembrie 2003.

Din punct de vedere formal si al procedurilor prevazute de Legea nr 161/2003, apreciem ca, în general, dispozitiile Legii au fost respectate. Au existat si exista, însa, probleme serioase cu privire la corectitudinea completarii declaratiilor de avere si de interese, la accesul - uneori - la aceste documente, inclusiv la modul în care ar trebui sa fie verificate si sanctionate cazurile de încalcare a Legii.

1. Cu privire la declaratiile de avere si de interese

- desi prin dispozitiile Titlului IV (privind conflictele de interese si incompatibilitatile) se stabileste ca intra în sfera conflictelor de interese inclusiv interesele sotului si ale rudelor de gradul I, atunci când prin art 111 al Legii se stabileste continutul declaratiilor de interese, respectivele interese nu sunt prevazute a se preciza; HG 506/24.04.2003 este consecventa cu aceasta inadvertenta a Legii atunci când stabileste în concret continutul declaratiilor de interese si a Registrului declaratiilor de interese
 - faptul ca aceasta inadvertenta a Legii este inacceptabila a fost ilustrat inclusiv de articole aparute în presa; un caz este cel al presedintelui Senatului, senatorul PSD Nicolae Vacaroiu, care în declaratia sa de interese nu a mentionat numeroasele afaceri ale sotiei si fiului sau; asemanator este si cazul ministrului Ioan Dan Popescu si al numeroaselor firme ale membrilor familiei sale
 - necesitatea completarii declaratiilor de interese în sensul amintit a fost ilustrata foarte recent inclusiv de scandalul privitor la afacerile familiei ministrului Integrarii Europene Hildegard Puwak (aici se impune facuta precizarea ca în dezbaterile publice si în verificarile oficiale facute în legatura cu acest caz nu s-a avut în vedere, sub aspectul unui indiscutabil conflict de interese în care doamna Puwak s-a aflat, faptul ca firmele familiei sale au beneficiat de fonduri PHARE nerambursabile în conditiile în care doamna ministru avea si calitatea de „coordonator national al asistentei nerambursabile din partea Uniunii Europene”
- exista cazuri în care declaratiile de avere sunt date în forma anterioara modificarii Legii nr 161 prin Ordonanta de urgenta nr 40/29.05.2003, deci fara precizarea cuantumului depozitelor si conturilor curente a caror valoare

însurmată depășește 10.000 de euro (un exemplu, declarația de interese a senatorului PRM Corneliu Vadim Tudor)

- există cazuri în care parlamentarii nu au înscris tot ce au în proprietate și ce prin Lege se cere înscris în declarațiile de avere (sau trec respectivele bunuri în proprietatea unor fundații sau asociații proprii); scopul unei asemenea practici este acela de a ascunde faptul că respectivii parlamentari au o avere sensibil mai mare decât ceea ce puteau dobândi în mod transparent și licit, dar și de a se prezenta electoratului drept „saraci și cinstiți”; au existat de asemenea cazuri în care parlamentarii au făcut declarații incomplete, inexacte sau în derândere; dam mai jos câteva exemple:
 - la circa o lună după ce în declarația sa de avere senatorul PSD Traian Rece a precizat că are depozite și conturi curente în valoare însumată de 50.000 de dolari, presa a semnalat intenția respectivului demnitar de a face o investiție în valoare de circa 1 milion de dolari
 - potrivit cotidianului „Ziua” din 26 august 2003, printr-un comunicat datat 25 august 2003 Biroul de presă al PRM a anunțat că din parcare magazinului Carrefour din Capitală a fost furat un autoturism marca Dacia 1310 break, proprietatea liderului PRM senatorul Corneliu Vadim Tudor, autoturism cu care, potrivit revistei „România Mare” ediția din 5 septembrie 2003, „circula familia senatorului Corneliu Vadim Tudor”; în revista „România Mare” din 5 septembrie 2003 sunt făcute mai multe precizări din care rezultă că autoturismul furat, „cu care circula familia senatorului Corneliu Vadim Tudor”, ar fi fost în proprietatea Fundației „România Mare”, al cărei președinte este senatorul PRM Corneliu Vadim Tudor; din aceeași ediție a revistei „România Mare” mai rezultă și că în proprietatea amintitei fundații, conduse de senatorul PRM, s-au mai aflat ori se mai afla și alte autoturisme - unul marca Mitsubishi, unul marca Mercedes și un jeep Toyota; în declarația sa de avere senatorul a menționat că nici el, nici familia sa nu au în proprietate vreun autoturism; senatorul și președintele PRM este cunoscut mai ales pentru discursul său justitiar, insistând asupra propriei imagini, de politician integru și auster
 - senatorul PSD Ion Honcescu, deputatul PSD Culita Tarâta (unul din cazurile cele mai flagrante), consilierul general al Capitalei Cristian Popescu etc nu au înscris în declarațiile de avere toate bunurile pe care le au în proprietate și pe care prin Lege erau obligați să le declare
 - în declarația de avere, deputatul PRM Daniela Buruiana a înscris, la rubrica terenuri forestiere „10 ha de teren forestier în jungla Amazonului” iar la autoturisme un câine rasa Caniche pe nume Cici; același parlamentar, la rubrica Funcții deținute în cadrul asociațiilor, a notat: „Președinte interimar la asociația de locatari (1989 - 1990) din Galați” iar la Alte precizări: „Bunul mobil care răspunde la numele de Cici a învățat să răspundă și la telefon”
 - multe declarații de avere nu au menționat (sau o au exprimată greșit) valoarea de impozitare a bunurilor imobile - terenuri și clădiri; un exemplu este cel al senatorului PSD Traian Rece

- un caz care ridica semen de întrebare este cel al deputatului PRM Danut Saulea: la absolute toate capitolele din declaratia de avere, inclusiv la terenuri, locuinta, autoturism, depozite bancare, creante etc, deputatul a notat "Nu", "Nu este cazul", "Nu detin"

Întrucât în cel puțin o parte dintre cazurile de genul celor mentionate mai sus impuneau verificari din partea Parchetului de pe lângă Curtea Suprema de Justitie, la data de 14 august 2003 s-a solicitat acestei institutii informatii cu privire la eventualele verificari facute în acest sens si la rezultatele lor (solicitarea a avut în vedere inclusiv declaratii publice ale unor lideri ai partidului majoritar, PSD, despre informatiile ca unii dintre demnitarii partidului ar fi comis falsuri în declaratiile de avere - o asemenea declaratie publica a fost cea facuta la 3 iunie 2003 ziarului „Adevarul” de vicepresedintele PSD Miron Mitrea: „Înteleg ca acum Justitia doar a fost sesizata. Atunci când Justitia va decide ca a fost un fals, vom interveni noi.”); la data de 4 septembrie 2003, Parchetul de pe lângă Curtea Suprema de Justitie a raspuns ca „nu a fost sesizat si nu a efectuat verificari privind demnitari care ar fi dat declaratii inexacte sau incomplete privind averile proprii, conflictele de interese si incompatibilitatile”

2. Cu privire la modul în care au fost rezolvate situatiile în care parlamentarii s-au declarat „în incompatibilitate”

- au demisionat urmatorii parlamentari: Adrieian Videanu (PD), Constantin Teculescu (PSD) si Dinu Patriciu (PNL)
- au primit aprobari din partea Birourilor permanente ale celor doua Camere de a continua activitatile care îi faceau incompatibili: senatorul PSD Dan Mircea Popescu (informatia a fost comunicata de conducerea Senatului, în urma solicitarii scrise adresata, la 14 august 2003, presedintelui Senatului); deputatii PSD Ovidiu Musetescu, Florin Georgescu si Leonard Cazan (informatia a rezultat în urma monitorizarii presei; presedintele Camerei Deputatilor nu a raspuns solicitarii scrise facuta în acest sens la 14 august 2003)

3. Cu privire la unele solicitari adresate unor autoritati publice referitor la modul de aplicare a Legii nr 161/2003

- la data de 31 august 2003, presedintelui Camerei Deputatilor i-a fost adresata solicitarea de a fi transmisa o foto copie a declaratiei de avere a deputatului PD Victor Babiuc (pe internet, documentul greu lizibil); la data de 2 septembrie 2003, solicitarea a fost rezolvata favorabil
- întrucât Legea este lacunara cu privire la locul unde au obligatia sa depuna unii oficiali declaratiile de avere (secretarii generali ai celor doua Camere ale Parlamentului, seful Cancelariei Administratiei Prezidentiale etc), s-a solicitat conducerii celor doua Camere ale Parlamentului si Presedintelui României sa se comunice unde au depus declaratiile de avere persoanele amintite; solicitarii a raspuns numai Senatul, indicându-se doar ca s-a procedat în conformitate cu textul Legii reglementând chestiunea avuta în vedere

- în temeiul Legii nr 544/2001, la data de 31 august 2003, a fost adresata secretarului general al Senatului solicitarea de a pune la dispozitie câte o fotocopie a declaratiilor de avere si de interese depuse de sapte dintre senatori, nominalizati în scrisoarea trimisa (solicitarea s-a vrut a unei persoane fara acces la internet); raspunsul a fost negativ, în sensul în care cu privire la declaratiile de avere a fost indicata adresa paginii de internet a Senatului iar în privinta declaratiilor de interese nu s-a dat nici un raspuns; din întreaga scrisoare de raspuns, semnata de consilierul Marian Ioan, „încurajator” a fost mai ales finalul: „În speranta ca cele de mai sus va sunt folositoare, va dorim toate cele bune.”
- la data de 14 august 2003, a fost adresata Presedintiei României solicitarea de transmiterii unor fotocopii de pe declaratiile de interese ale consilierului de stat Viorel Bârloiu, consilierului prezidential Simona-Mirela Miculescu si sefului Cancelariei Administratiei Prezidentiale (întrucât respectivele documente nu era publicate pe internetul institutiei, s-a cerut, alternativ, indicarea oricarui alt mod în care putea fi accesate cele trei declaratii); întrucât Legea precizeaza ca procedurile de constatare a incompatibilitatilor pentru consilierii prezidentiali se desfasoara potrivit „Regulamentului de organizare si functionare a Administratiei prezidentiale”, s-a solicitat o fotocopie a acestui document; Presedintia nu a dat curs niciuneia din solicitarile facute

4. Alte constatari

- desi prin Lege nu este instituita o asemenea obligatie, Senatul, Camera Deputatilor si Guvernul au publicat pe paginile proprii de internet inclusiv declaratiile de interese ale membrilor lor
- consideram salutara initiativa recenta a Guvernului de a interzice avocatilor care se afla în exercitarea unui mandat de senator sau deputat sa pledeze în anumite cauze (în care una din parti este statul sau o autoritate ori institutie publica, în dosare privind infractiuni de coruptie etc); mai ales în conditiile în care fenomenul coruptiei este în continuare unul foarte serios iar independenta Justitiei înca destul de precara, pledam pentru instituirea unei incompatibilitati generale în acest domeniu
- potrivit Legii, a fost publicata pe internet (pe pagina Ministerului Finantelor, la adresa <http://www.mfinante.ro/link.jsp?body=/contribuabili/pjuridice.htm>) Lista contribuabililor care înregistreaza restante la bugetul de stat; au existat cazuri în care documentul nu a putut fi accesat, fara ca administratorul paginii sa publice explicatia acestui fapt (doua asemenea situatii s-au înregistrat în zilele de 31 mai 2003 la ora 11.30 si 3 iunie 2003 la ora 14.10); un neajuns major care trebuie semnalat este ca sistemul tehnic (pdf) folosit la publicarea acestui document este unul care face accesarea listei extrem de dificila si, în consecinta, descurajanta pentru cei interesati; alternativa pe care specialistii o recomanda pentru acest caz este aceea a unui fisier de format de calcul tabelar